

VU Research Portal

Aangepast programma voor complexe hartrevalidatie van patiënten met een niet-Nederlandse achtergrond.

Sloots, M.; Bartels, E.A.C.; Angenot, J.; Geertzen, J.

published in

Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde
2011

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Sloots, M., Bartels, E. A. C., Angenot, J., & Geertzen, J. (2011). Aangepast programma voor complexe hartrevalidatie van patiënten met een niet-Nederlandse achtergrond. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*, 155(april), 16-18.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

IN HET KORT

Zelfs milde preoperatieve anemie leidt tot verhoogde mortaliteit

Susanne van der Velde en André P. van Rossum
svandervelde@lumc.nl

WAAROM DIT ONDERZOEK?

Bij cardiochirurgie is bekend dat preoperatieve anemie is geassocieerd met verhoogde morbiditeit en mortaliteit. Maar geldt dit ook voor andere vormen van chirurgie?

ONDERZOEKSVRAAG

Leidt preoperatieve anemie tot verhoogde morbiditeit en mortaliteit bij grote chirurgische ingrepen?

HOE WERD DIT ONDERZOCHT?

Bij 227.425 patiënten uit de database van het kwaliteit-bevorderingsprogramma van de American College of Surgeons die een grote operatie ondergingen in 2008 werd de preoperatieve hematocriet en de 30-dagenmortaliteit en -morbidity geanalyseerd. Hematocriet van < 29% werd als matig-ernstige anemie gezien; 29-36% en 29-39% als milde anemie voor respectievelijk vrouwen en mannen.

BELANGRIJKSTE RESULTATEN

30,4% van de patiënten had preoperatieve anemie, waarvan 16,4% matig-ernstig. Patiënten met preoperatieve anemie hadden vaker diabetes mellitus, sepsis, cardiovasculaire, respiratoire, hepatobilliaire, renale, neurologische en hematologische afwijkingen. Zij gebruikten vaker glucocorticoiden, waren vaker in de afgelopen maand geopereerd en hadden vaker geïnfecteerde wonden. Ook waren ze vaker klinische patiënten met hogere ASA-klasse, vaker spoedpatiënten, werden vaker onder algehele anesthesie geopereerd, ondergingen vaker vaatoperaties, werden langer geopereerd en hadden vaker preoperatieve transfusies gehad. De mortaliteit van patiënten zonder anemie versus patiënten met anemie, was 0,8% versus 4,6% (OR: 5,7-6,5). Ook milde anemie leidde tot een stijging van mortaliteit van 42%. De gecombineerde morbiditeit was 5,3% voor patiënten zonder anemie versus 15,7% voor patiënten met anemie (OR: 3,2-3,4).

CONSEQUENTIES VOOR DE PRAKTIJK

Hoewel de auteurs anemie een onafhankelijke risicofactor vinden, lijkt het ons eerder een afspiegeling van de ernst van de preoperatieve ziekte. Of correctie van de anemie de mortaliteit en morbiditeit verbeterd, is niet onderzocht in deze studie. Evident is wel dat het risico op morbiditeit en mortaliteit zelfs bij milde anemie beduidend hoger is.

LITERATUUR

- 1 Musallum K.M., Tamim H.M. et al. Preoperative anaemia and postoperative outcomes in non-cardiac surgery: a retrospective cohort study. *Lancet*. 2011;378:1396-407.

Citeer als: *Ned Tijdschr Geneesk*. 2012;156:A4433

 Meer op www.ntvg.nl/klinischepraktijk